

ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Για κιθαρίστες

Μέρος πρώτο

Όλοι γνωρίζουμε τα ονόματα που έχουν οι επτά νότες:

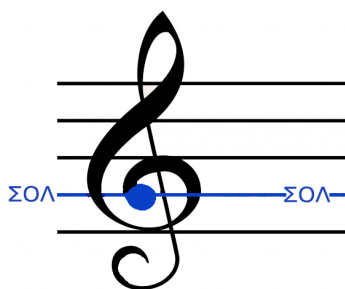
ΝΤΟ - ΡΕ - ΜΙ - ΦΑ - ΣΟΛ - ΛΑ - ΣΙ

Συχνά, σε κάποιο κουρδιστήρι ή διαβάζοντας τις συγχορδίες για κάποιο τραγούδι, θα συναντήσουμε τις νότες με τα διεθνή τους ονόματα τα οποία προκύπτουν από τα πρώτα 7 γράμματα του αγγλικού αλφαβήτου.

ΝΤΟ - ΡΕ - ΜΙ - ΦΑ - ΣΟΛ - ΛΑ - ΣΙ
C D E F G A B

Κλειδί του Σολ

Ξεκινώντας να διαβάζουμε μια παρτιτούρα από τα αριστερά προς τα δεξιά, το πρώτο πράγμα που συναντάμε είναι το "κλειδί". Θα τύχει να δούμε διάφορα κλειδιά, όπως κλειδιά του ΦΑ, κλειδιά του ΝΤΟ κλπ, μα πιο συχνά από όλα, συναντάμε το κλειδί που αφορά εμάς τους κιθαρίστες, το κλειδί του ΣΟΛ. Η μουσική που θα παίζουμε με την κιθάρα μας, θα ξεκινάει πάντα με κλειδί του ΣΟΛ.

Το κλειδί του ΣΟΛ έχει την "αρχή" του στην δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου, και για αυτό η δεύτερη γραμμή (μετρώντας πάντα από κάτω προς τα πάνω) ονομάζεται γραμμή του ΣΟΛ.

Διαστολές & μέτρα

Κάθετα στις πέντε γραμμές του πενταγράμμου θα συναντήσουμε τις διαστολές. Οι διαστολές χωρίζουν το πεντάγραμμο σε μικρότερα τμήματα - κομμάτια τα οποία ονομάζονται "μέτρα".

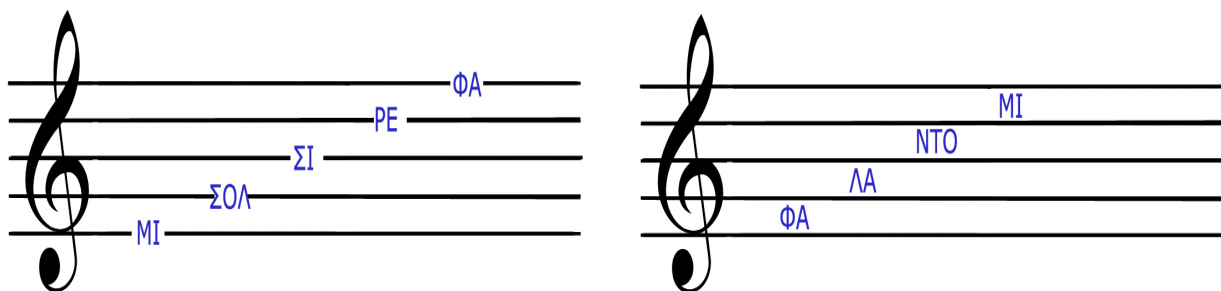
Στο τέλος μίας σύνθεσης, άσκησης κλπ συναντάμε τη διπλή διαστολή (δύο κάθετες γραμμές με τη δεύτερη πιο έντονη). Η διπλή διαστολή είναι σαν την τελεία. Είναι εκεί για να δηλώσει το τέλος της σύνθεσης ή της άσκησης που μελετούσαμε.

Κάθε φορά που συναντάμε μία νότα γραμμένη στο πεντάγραμμο, αρχικά, θέλουμε να μάθουμε τις εξής δύο πολύ βασικές πληροφορίες:

1. Ποια είναι αυτή η νότα;
2. Ποια είναι η διάρκειά της, ή όπως αλλιώς λέμε, πόσο χρόνο κρατάει;

Ονομασία φθόγγων στο πεντάγραμμο

Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τα ονόματα που έχουν οι 5 γραμμές του πενταγράμμου και τα 4 διαστήματα (τα κενά- αποστάσεις) ανάμεσα στις γραμμές.

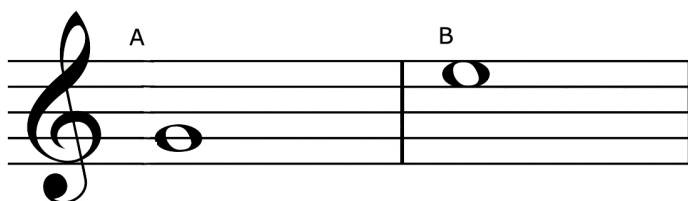

Γνωρίζοντας την παραπάνω πληροφορία, μπορούμε να βρούμε κάθε νότα πάνω στο πεντάγραμμο απαντώντας τις παρακάτω 3 ερωτήσεις:

1. Η νότα που ψάχνουμε είναι γραμμένη πάνω σε γραμμή ή σε διάστημα ;
*Λέμε ότι μία νότα βρίσκεται σε γραμμή όταν η γραμμή την **κόβει** στη μέση.
Λέμε ότι μια νότα βρίσκεται σε διάστημα όταν αυτή βρίσκεται **ανάμεσα** στις γραμμές*
2. Σε ποία από τις πέντε γραμμές του πενταγράμμου (αν είναι σε γραμμή) ή σε ποιο από τα τέσσερα διαστήματα (αν είναι σε διάστημα) βρίσκεται;
3. Πως λέγεται αυτή η γραμμή ή το διάστημα;

Η απάντηση της τρίτης ερώτησης είναι και το όνομα της νότας που ψάχνουμε.

Παράδειγμα

Απαντώντας τις τρεις ερωτήσεις για το παράδειγμα A

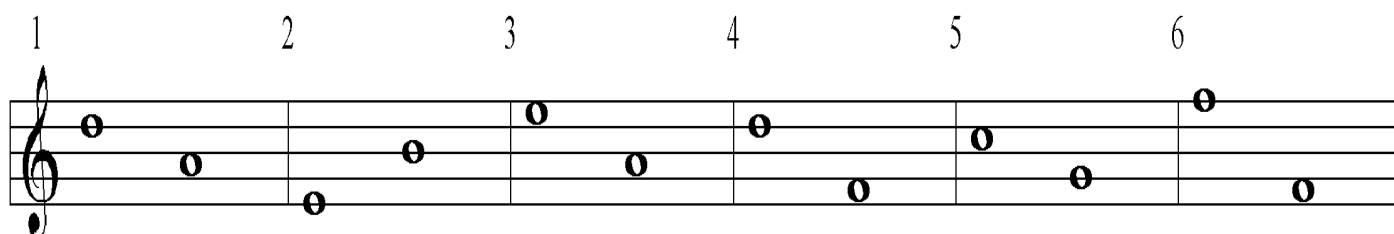
- 1) Η νότα βρίσκεται σε γραμμή.
- 2) Βρίσκεται στην δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου (τις γραμμές όπως και τα διαστήματα τις μετράμε από κάτω προς τα πάνω).
- 3) Η δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου λέγεται ΣΟΛ, άρα η νότα που ψάχνω είναι η ΣΟΛ.

Απαντώντας τις τρεις ερωτήσεις για το παράδειγμα B

- 1) Η νότα βρίσκεται σε διάστημα.
- 2) Βρίσκεται στο τέταρτο διάστημα του πενταγράμμου (τα διαστήματα όπως και τις γραμμές τα μετράμε από κάτω προς τα πάνω).
- 3) Το τέταρτο διάστημα λέγεται ΜΙ άρα η νότα που ψάχνω είναι η ΜΙ

ΑΣΚΗΣΗ

Μπορείς να βρεις τα ονόματα από τις παρακάτω νότες;

Αξίες

Λέγοντας **αξία** εννοούμε τη διάρκεια ή αλλιώς το χρόνο που κρατάει μια νότα.

Την διάρκεια (την αξία) μιας νότας την καταλαβαίνουμε από το σχήμα της.

Οι νότες μπορεί να έχουν τα παρακάτω σχήματα:

Ολόκληρο – διαρκεί **4** χρόνους

Μισό – διαρκεί **2** χρόνους

Τέταρτο – διαρκεί **1** χρόνο

Όγδοο – διαρκεί **1/2** χρόνο

Δέκατο έκτο – διαρκεί **1/4** του χρόνου

Τριακοστό δεύτερο – διαρκεί **1/8** του χρόνου

Εξηκοστό τέταρτο – διαρκεί **1/16** του χρόνου

Λέγοντας “χρόνο” στη μουσική εννοούμε τα χτυπήματα του ποδιού μας καθώς μετράμε με ρυθμό η τα χτυπήματα του μετρονόμου.

Π.χ. Ένα ολόκληρο θα διαρκέσει **4** χτυπήματα του ποδιού μας (*4 χρόνους*) καθώς μετράμε με το πόδι μας με σταθερό ρυθμό όταν παίζουμε κιθάρα.

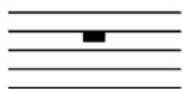
Παύσεις

Ακούγοντας μουσική, σίγουρα έχουμε παρατηρήσει πως ανάμεσα στις νότες, ανάμεσα στους ήχους ενός τραγουδιού, συχνά, υπάρχουν και στιγμές σιωπής.

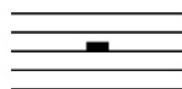
Όταν θέλουμε να γράψουμε αυτές τις στιγμές σιωπής σε ένα πεντάγραμμο χρησιμοποιούμε σύμβολα που ονομάζονται **παύσεις**.

Στη μουσική, η σιωπή, όπως και οι νότες, έχει διάρκεια. Όπως και με τις νότες, την διάρκειά μίας παύσης, η αλλιώς όπως λέμε την **αξία** της, την καταλαβαίνουμε από το σχήμα της.

Οι παύσεις μπορεί να έχουν τα παρακάτω σχήματα:

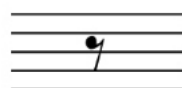
Παύση ολοκλήρου – διαρκεί **4** χρόνους

Παύση μισού – διαρκεί **2** χρόνους

Παύση τετάρτου – διαρκεί **1** χρόνο

Παύση ογδόου – διαρκεί **1/2** του χρόνου

Παύση δεκάτου έκτου – διαρκεί **1/4** του χρόνου

Παύση τριακοστού δευτέρου – διαρκεί **1/8** του χρόνου

Παύση εξηκοστού τετάρτου – διαρκεί **1/16** του χρόνου

Στην κιθάρα, για να παίζουμε μία παύση όταν τη συναντάμε γραμμένη στο πεντάγραμμο, θα πρέπει πολύ απλά να αγγίζουμε τις χορδές, σταματώντας τον ήχο της.

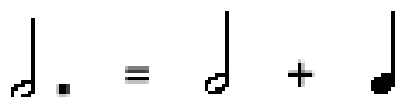
Παρεστιγμένες νότες

Η **στιγμή διαρκείας** είναι μία μικρή τελεία που γράφεται δίπλα, από τη δεξιά μεριά, μίας νότας. Μας βοηθάει να αυξήσουμε τη διάρκεια της νότας κατά το μισό της αξίας της. Προσθέτει δηλαδή επιπλέον σε μία νότα, το μισό της αρχικής της αξίας.

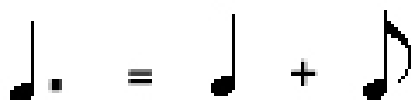
Παραδείγματα :

Παρεστιγμένο ολόκληρο – διαρκεί **6** χρόνους

Παρεστιγμένο μισό – διαρκεί **3** χρόνους

Παρεστιγμένο τέταρτο – διαρκεί **1,5** χρόνο

Σύζευξη διαρκείας

Η **σύζευξη διαρκείας** είναι μία καμπύλη γραμμή που ενώνει δύο ή περισσότερες νότες με το ίδιο όνομα (που έχουν το ίδιο τονικό ύψος). Π.χ. την νότα Σολ με τη νότα Σολ όπως φαίνεται και στο παρακάτω παράδειγμα. Η σύζευξη διαρκείας προσθέτει την αξία της δεύτερης νότας στην πρώτη. Τη δεύτερη νότα δηλαδή δεν την παίζουμε, απλά προσθέτουμε την διάρκειά της στην πρώτη νότα και με αυτό τον τρόπο την κάνουμε να κρατάει περισσότερο χρόνο.

Οι χορδές της κιθάρας

Η κιθάρα έχει 6 χορδές τις οποίες τις μετράμε από κάτω προς τα επάνω όπως κρατάμε την κιθάρα μας. Χτυπώντας κάθε μία από τις έξι χορδές της, ακούγεται και μία διαφορετική νότα.

Χτυπώντας την 1^η χορδή η νότα που ακούγεται είναι η **ΜΙ** (E)

Χτυπώντας την 2^η χορδή η νότα που ακούγεται είναι η **ΣΙ** (B)

Χτυπώντας την 3^η χορδή η νότα που ακούγεται είναι η **ΣΟΛ** (G)

Χτυπώντας την 4^η χορδή η νότα που ακούγεται είναι η **ΡΕ** (D)

Χτυπώντας την 5^η χορδή η νότα που ακούγεται είναι η **ΛΑ** (A)

Χτυπώντας την 6^η χορδή η νότα που ακούγεται είναι η **ΜΙ** (E)

